

NOVICE.

Nadomestilo za slovenske
liste med slavko.

Stev. 12.

V Ljubljani, dne 29. novembra 1919.

Leto I.

Kolkovanje bankovcev v Sloveniji.

»Uradni list« objavlja razglas osrednje vlade, da se prične kolkovanje bankovcev v Sloveniji dne 30. t. m. Od kolkovanja so izvzeti enokronski in dvokronski bankovci, nežigosani bankovci in bankovci z neveljavnimi žigi. Kolkovanje se je poverilo v Ljubljani poleg podružnice Avstro-ogrške banke vsem ostalim denarnim zavodom. Prve dni kolkovanja se sme še plačevati z nekolkovanimi bankovci. Prvih sedem dni se kolkuje pri vseh denarnih zavodih, pri davčnih uradih in pri drugih uradih kakor se je to razglasilo v vsakem okraju posebej. Nadaljnih sedem dni se bo vršilo kolkovanje samo še pri davčnih uradih. 14 dan se kolkovanje zaključuje. Potem bosta samo izjemoma sprejemali podružnici avstro-ogrške banke v Ljubljani in Mariboru bankovce v kolkovanje od strank, ki dokažejo, da so brez svoje krivde zamudile rok. V kolkovanje se sprejemajo samo bankovci, ki so bili izdani pred 1. novembrom 1918. Ker gre za državne koristi, naj občinstvo pomaga državnim organom, da se prepreči kolkovanje, kron, ki prihajajo iz inozemstva. Promet z inozemstvom bo te dni zaprt. Vsi varnostni organi imajo zlasti po železnicah še bolj pa po avtomobilih pravico do telesne preiskave. Sumljive ljudi bodo ustavljali. Trgovcem in obrtnikom, ki bi zaradi kolkovanja zvišali cene, se bodo zaprle trgovine, sami pa bodo strogo kaznovani z zaporom.

Neresnične govorice. Po ljubljanskem mestu se širijo govorice, da je bil pri tukajšnji delegaciji ministrstva financ ukraden zaboj za kolkovanje bankovcev namenjenih kolkov, ki se baje že prodajajo na Zidanem mostu. Ta govorica je povsem neosnovana. Kolki, določeni za kolkovanje v Sloveniji, se nahajajo v trezorjih podružnic Avstro-ogrške banke v Ljubljani in v Mariboru in se je pri štetju našlo natanko toliko kolkov, kolikor jih je bilo nakazano iz Zagreba. Predsedstvo delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani, dne 26. novembra 1919. Delegat: dr. Šavnik.

Za Jadran.

D' Annunzijevo pristašstvo proti italijanskemu kralju. Iz Bakra poročajo: V vrstah reških dobrovoljcev in drugih pristašev D' Annunzija se širi vedno bolj republikansko razpoloženje, tako da ne dopuščajo več igranja kraljevske

koračnice. Oni pravijo: Ako Niti ni za Reko, tedaj tudi kralj gotovo ni. Dol ž njim! Ko je v Filharmoniji godba svirala kraljevo koračnico, so zahtevali častniki, naj se svira Mazzinijeva himna. Isto se je zgodilo tudi v gledališču.

Italija in jadransko vprašanje. Rimski »Massagero« priobčuje tole uradno objavo: Razširila se je govorica, da se je vlada s tem, da je predložila Tittonijev načrt glede rešitve jadranskega vprašanja, odrekla ozemlju, katero smo na podlagi določb premirja in londonske pogodbe zasedli in katero imamo že zasedeno. Ta vest je neosnovana. Resnica je, da zahteva Tittonijev osnutek kot najmanjšo mero koncesij znano ureditev reškega vprašanja in osvoboditev Zadra ter se odpoveduje ostali Dalmaciji. Toda dogovorjeno je bilo, da ne bomo izpustili iz rok niti pedi dalmatinske zemlje, kolikor smo jo zasedli, dokler ne sprejmejo italijanskega predloga zavezniki in Zedinjene države. Ker je bil torej Tittonijev predlog odklonjen, ne bomo zapustili niti Zadra, niti Šibenika, niti otokov, marveč bomo pričakovali sklep miru, ki ne more biti več daleč.

D' Annunzio proti službeni Italiji. »Wiener Mittagszeitung« javlja iz Rima: Vladna izjava opozarja italijansko ljudstvo na to, da ima vlada v rokah dokaze o nameravanem udarcu D' Annunzija proti službeni Italiji. Vlada je ukrenila že vse potrebno, da prepreči vsak njegov poskus.

Naša vlada nastopi proti D' Annunzijevim naklepom. Belgrajska »Politika« poroča: Na seji ministrskega sveta se je med drugim razpravljalo tudi o odredbah, ki jih vlada namerava ukreniti, da prepreči upad D' Annunzijeve čet na jugoslovansko ozemlje. Kakor javlja Pressbureau je naša vlada krepko odločena, da z vsemi sredstvi nastopi proti vsakemu poskusu D' Annunzija, da bi se polastil tudi pedi ozemlja kraljevine SHS.

Naši interesi na Jadranu niso v nevarnosti! (Službeno.) Pressbureau ministrstva zunanjih del objavlja: Naši narodni interesi na Jadranu in na zapadni meji so bili v zadnjih dneh predmet posebne skrbi in varnostnih odredb, ki jih je vlada zaukazala povodom novih agitacij D' Annunzije in njegovih pristašev. Vlada pa je danes dobila resna zagotovila, da ni nobenega razloga za kakšno vznemirjenje. Sporočilo se ji je, da niso naši interesi v nevarnosti, nasprotno, da bo mirovna konferenca v

najkrajšem času rešila vsa vprašanja, ki se tičejo Jadrana in sicer tako, kakor se zatrjuje, da bodo izpolnjene vse naše zakonite zahteve. Vlada pa bo seveda vztrajala pri vseh odredbah, ki jih je zaukazala in ki so baš radi tega resne, ker nimajo značaja kakršnegakoli izživljanja.

Po domovini.

Proslava državnega praznika. Državni praznik 1. decembra, kot dan ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo, se proslavi v Ljubljani na nastopni način: Zvečer, 30. t. m., se odda na Gradu 11 strelav, dne 1. decembra ob 7. uri zjutraj pa 21 strelav. Vse mesto razobesi zastave. Ob 8. uri zjutraj se vrši v evangelski cerkvi pravoslavna služba božja, ob 9. uri pa v šentpeterski cerkvi vojaška maša za vse moštvo katoliške veroizpovedi. Ob 10. uri je v stolnici pontifikalna maša z zahvalnico. Maše se udeležijo celokupna deželna vlada, vse uradništvo, vojaštvo, vsi javni zastopi in korporacije. Ob 11.45 je čestitanje častniškega zbora ljubljanske garnizije v poslopju Dravske divizije, ob 12. uri pa poklonitev in čestitanje vseh civilnih oblasti, zastopov in korporacij v palači deželne vlade na Bleiweisovi cesti. Med aktoma čestitanja svira ob 11.45 do 12.30 vojaška godba v Zvezdi. Zvečer ob 18.30 je vojaški mirozov z godbo in bakljado. Godba odkoraka iz vojašnice in se pomika po Resljevi, Dalmatinovi, Miklošičevi, Prešernovi in Aleksandrovi cesti pred palačo deželne vlade, kjer svira en komad. Odfod se poda vojaški izprevod pred poslopje Dravske divizije, kjer se po sviranju srbške himne razide. Zvečer sta v obeh gledaliških slavnostni predstavi.

Vseučiliški svet v Ljubljani. Zarektorja vseučilišča v Ljubljani za šolsko leto 1919/20 je bil izvoljen profesor dr. Josip Plemelj, za prorektorja pa profesor dr. Rikard Zupančič, za poslovodjo je bil izbran prof. dr. Ramovš. Za dekana na filozofski fakulteti je bil izvoljen prof. dr. Rajko Nachtigal, za prodekana prof. dr. Ivan Prijatelj; na medicinski fakulteti za dekana profesor dr. Alfred Šerko, za prodekana prof. dr. Albert Botteri. Na tehnični fakulteti za dekana prof. dr. Karl Hinterlechner, za prodekana prof. dr. Makso Samec. Na bogoslovski fakulteti za dekana profesor dr. Fran Ušeničnik, za prodekana pa prof. dr. Ivan Zore.

Narodno predstavništvo odgodeno. Vlada je sklenila, da se seje začasnega

narodnega predstavništva odgode za 2 meseca.

Srbski volilni zakon za vso državo? »Pravda« piše, da se bo za parlamentarne volitve prikrojil za vse kraljestvo srbski volilni zakon. Volilna okrožja se bodo razdelila po dosedanji razdelitvi. Mesta s 30.000 prebivalci bodo volila po enega poslanca.

Nova hrvatska vlada. Regent prestolonaslednik Aleksander je podpisal ukaz, s katerim se imenuje sedanj hrvatski ban dr. Ivan Paleček za ministra za konstituantno, poslanec dr. Henrik Križman za ministra za agrarno reformo in dr. Kosta Stojanovič za ministra za obnovo zemlje. Sedanji hrvatski podban dr. Tomljenovič je imenovan za bana. Obenem se pričakuje neposredno imenovanje vse nove hrvatske vlade.

Pomanjkanje in draginja sladkorja. Odsek za prehrano objavlja: Odsek za prehrano že dalje časa ne dobiva odkazanih rednih kontingentov sladkorja. Vsi poskusi doseči v tem pogledu kako zboljšanje so ostali brezuspešni. S Čehoslovaško se vrše sicer pogajanja, vendar je malo upanja, da bodo dovedla do uspešnega zaključka. Tudi za primer, da se sklene kompenzacijska pogodba, bi na Slovenijo odpadel le majhen kontingent, ki ne bo zadostoval za splošni konzum. Tudi iz domačih tovarn bomo prejemali, kakor objavlja ministrstvo za prehrano, le majhne količine, ker je produkcija zelo padla. Odsek za prehrano radi tega ne bo mogel več splošno deliti sladkorja. Potrebno je tedaj, da prično trgovci sami neposredno dobavljati sladkor iz inozemstva. Uvoz sladkorja iz inozemstva je po ministrski naredbi z dne 23. septembra t. l. št. 20103 uradni list št. 632 proti plačilu carinskih (monopolskih) pristojbin prost. Opozarja se, da so cene sladkorju v inozemstvu visoke (20 do 24 K za kg), vendar odgovarjajo te cene prilično današnjim svetovnim cenam, zatorej se bo moralo prebivalstvo z njimi sprijazniti, če bo hotelo uživati sladkor. Odsek za prehrano bo v bodoče odkazoval sladkor, kolikor ga bo imel na razpolago, le važnim podjetjem, kakor železničarjem in premogarjem ter po možnosti tudi večjim mestom. Na prošnje za odkazilo sladkorja se ne bo mogoče ozirati, ker se bodo razpoložljive zaloge itak razdelile po označenem pravcu.

Omejitev prometa. Obratno ravnateljstvo južne železnice naznanja: Od ponedeljka, 1. decembra 1919 dalje se omeji promet osebnih vlakov na južni železnici. Vozili bodo dnevno le naslednji osebni vlaki: Proga Maribor—Ljubljana. Vlak št. 36 (odhod iz Ljubljane ob 4.43, prihod v Maribor ob 9.11) in vlak št. 39 (odhod iz Maribora ob 16.30, prihod v Ljubljano ob 20.54). — Proga Zidanimost—Ljubljana. Vlak št. 37a (odh. iz Zidanegamosta ob 5.54, prih. v Ljubljano ob 7.28) in vlak št. 32a (odh. iz Ljubljane ob 14.15, prih. v Zidanimost ob 15.39). — Proga Zidanimost—Logatec. Ekspresna vlaka št. 12 (odh. iz Logateca ob 2.40, prih. v Zidanimost ob

4.44) in vlak št. 13 (odh. iz Zidanegamosta ob 24.31, prih. v Logatec ob 2.45). — Proga Ljubljana—Verd. Vlaka št. 63 (odh. iz Ljubljane ob 15.01, prih. v Verd ob 15.55) in št. 64 (odh. iz Verda ob 16.39, prih. v Ljubljano ob 17.30). — Proga Ljubljana—Vrhnik. Vlaka št. 2703 (odh. iz Ljubljane ob 13.18, prih. na Vrhniko ob 13.53) in št. 2704 (odh. z Vrhnike ob 10.00, prih. v Ljubljano ob 10.36). — Proga Maribor—Špilje—Ljutomer. Vlaka št. 50/1801 (odh. iz Maribora ob 5.33, prihod v Ljutomer ob 8.46) in št. 1826a/821a (odh. iz Ljutomera ob 11.01, prih. v Maribor ob 16.08). — Proga Maribor—Grabštanj. Vlaka št. 416 (prih. v Maribor ob 9.04) in št. 419 (odh. iz Maribora ob 15.29). — Proga Maribor—Pragersko—Čakovac. Vlaka št. 35b/205 (odh. iz Maribora ob 8.33, prih. v Čakovac ob 11.16) in št. 228b (odhod iz Čakovca ob 14.20, prih. v Maribor ob 17.32). — Proga Čakovac—Kotoriba. Vlaka št. 205 (odh. iz Čakovca ob 11.36, prih. v Kotoribo ob 12.24) in št. 228b (odh. iz Kotoribe ob 13.05, prih. v Čakovac ob 14.00), ampak le ob ponedeljkih, sredo in petkih. — Proga Zidanimost—Zagreb. Vlaka št. 508 (odh. iz Zidanegamosta ob 7.38, prih. v Zagreb ob 10.05) in št. 503 (odh. iz Zagreba ob 13.10, prih. v Zidanimost ob 15.45). Na progi Zidanimost—Zagreb vozita tudi ekspresna vlaka št. 512 (odh. iz Zidanegamosta ob 4.59, prih. v Zagreb ob 7.10) in št. 513 (odh. iz Zagreba ob 22.05, prih. v Zidanimost ob 24.11). — Proga Zagreb—Sisak. Ekspresna vlaka št. 512 (odh. iz Zagreba ob 7.25, prih. v Sisak ob 8.32) in št. 513 (odh. iz Siska ob 20.40, prihod v Zagreb ob 21.54), ter vlaka št. 520 (odh. iz Zagreba ob 18.00, prih. v Sisak ob 19.23) in št. 501 (odh. iz Siska ob 6.43, prih. v Zagreb ob 7.58). — Poleg teh osebnih vlakov bodo prevajali osebe tudi naslednji tovorni vlaki: Proga Maribor—Ljubljana. Vlaka št. 810 (odh. iz Ljubljane ob 20.00, prih. v Maribor ob 4.00) in št. 815 (odh. iz Maribora ob 20.22, prih. v Ljubljano ob 7.31). — Proga Maribor—Grabštanj. Vlaka št. 449a (odh. iz Maribora kor. kol. ob 6.17, prih. v Grabštanj ob 15.30) in št. 472 (odh. iz Grabštanja ob 5.58, prih. v Maribor kor. kol. ob 14.17). — Proga Pragersko—Čakovac. Vlaka št. 259 (odh. iz Pragerskega ob 20.38, prih. v Čakovac ob 1.16) in št. 272 (odh. iz Čakovca ob 2.16, prih. v Pragersko ob 5.43). — Zaradi pomanjkanja premoga in pa da ima uprava južne železnice nekaj premoga v rezervi, ostanejo te omejitve v osebnem prometu v veljavi najbrže do Božiča.

»Delovanje bank«. Koncem stavke bančnih uradnikov v Hrvatski in Slavoniji je bilo odpuščenih iz službe večje število bančnih uradnikov. Nekaj teh uradnikov se je napotilo v Beograd k ministrstvu za trgovino, kjer so ovadili nekatere banke v Hrvatski in Slavoniji, da so vtihotapljale papirnate bankovce iz Nemške Avstrije in Madjarske in denar same žigosale. Vsled tega so bile uvedene stroge preiskave proti vsem denarnim zavodom, ki so jih bančni

uradniki obdolžili. Socialisti zahtevajo, da se brez razlike strank in družabnega stališča aretirajo vsi bančni ravnatelji, ki so tihotapili. Ravnateljstvo »Zemaljske banke v Osjeku« je že aretirano. Aretacije drugih bodo sledile. — Z druge strani se doznava, da so nekatere banke nakupile ogromne množine žita in moke iz Vojvodine in da to blago zadržujejo ter na ta način dvigajo cene. Minister za prehrano Bukšeg je odredil, da morajo vsi trgovci in vse banke svoje zaloge žita in moke prijaviti. Kmetje so od te odredbe izvzeti. Ko se bo to zgodilo, bo država, odnosno minister za prehrano plačal trgovcem ozir. bankam njih blago po fakturnih cenah, prištevis jim 20% dobiček. Onim, ki svojih zalog ne bi prijavili, bo blago zaplenjeno, a krivci bodo kaznovani.

Mirovni posvet.

Monošter pripade naši državi. Iz krogov ameriške delegacije na mirovni konferenci javljajo da je vrhovni zavezniški svet prisodil naši državi tudi Monošter (St. Gotthard).

Trgovska mornarica. Iz Beograda poročajo: Kakor se doznava, je brzojavil minister Trumbić iz Pariza, da je vprašanje o naši trgovski mornarici rešeno na povoljen način in v našo korist in da se je ugodilo našim zahtevam.

Mirovna pogodba in Jugoslavija. Kakor je znano morajo jugoslovanska mirovna delegacija v Parizu razen mirovne pogodbe podpisati še dve posebni konvenciji. Česa se tičeta ti konvenciji, se ne more natančno izvedeti, vendar pa se zdi, da se ena konvencija nanaša na vojno odškodnino, ki jo ima Srbija zahtevati od Avstrije. Po določilih te konvencije se bo ta vojna odškodnina odbila od one svote, ki jo mora Jugoslavija plačati za svojo osvoboditev. Jugoslovanska delegacija, ki je dobila navodila, da podpiše dogovor, je glede teh konvencij stavila gotove pridržke in o tem obvestila vlado v Beogradu.

Razna poročila.

Poraz boljševikov. Poročevalec lista »Svenska Dagbladet« javlja iz Helsingfors: V poročilu kjer naznanja general Djenikin, da je med Orelom in Tambom prebil boljševiško fronto, pravi, da je bilo pri tem uničenih 56.000 boljševikov. Kmetje in delavci teh krajev so se uprli proti sovjetom. Ob Narvi je položaj zelo resen.

Nemiri v Bolgariji. Iz Plovdiva poročajo, da je prišlo tamkaj do velikih izgrediv in demonstracij proti bolgarski vladi zaradi pomanjkanja kruha in drugega živeža. Demonstranti so metali kamenje in rabili tudi ročne granate. Atarmirani so bili vojaki, da so vpostavili red. Na obeh straneh je mnogo mrtvih in ranjenih.

Izdajatelj: Konzorcij slovenskih dnevnikov
Tiska Jugoslovanska tiskarna.
Odgovorni urednik Ivan Kovačić.